

mr. sc. Damir Vlaić¹

NAJZNAČAJNIJE IZMJENE HRVATSKOG POREZNOG SUSTAVA

Stručni rad / Professional paper
UDK 336.2(497.5)

U strukturi ukupnih prihoda proračuna svake države, pa tako i Republike Hrvatske, porezi zauzimaju najznačajnije mjesto. U radu se daje sažeti prikaz najvažnijih zakonskih promjena koje su obuhvaćene novom reformom hrvatskog poreznog sustava, koje su stupile ne snagu 01. siječnja 2017. godine. Činjenica je da smo od stvaranja hrvatske države do danas imali prečeste izmjene i dopune poreznih propisa. No, za nadati se je da će postojeći zakonski okvir (iako s promjenama svi sigurno nisu jednako zadovoljni) „živjeti“ duže od ostalih, što bi značilo korak naprijed s aspekta novih investicija, stabilnosti i poticaja gospodarskog rasta, zapošljavanja, standarda.

Ključne riječi: *porez, reforma, porezna uprava.*

1. Uvod

Porezni sustav svake države, pa tako i Republike Hrvatske, nije trajan ni vječan. Svaki porezni sustav podložan je manjim ili većim promjenama, s tim da se novim zakonskim rješenjima u pravilu nastoji postići što veća efikasnost i jednostavnost ubiranja poreza. Da bi se to postiglo, nužna je suglasnost svih zainteresiranih poduzetnika, političkih stranaka, interesnih skupina, udruga i sl. U gotovo 26 godina postojanja neovisne hrvatske države bilo je puno izmjena zakona i podzakonskih akata, no reforma poreznog sustava čije su odredbe stupile na snagu 01. siječnja 2017. godine sigurno je najkompletnija i najobuhvatnija od svih dosadašnjih. U prvom redu je to zbog širine i vrste obuhvata raznih poreznih propisa. Naime, izmijenjeno ili dopunjeno je osam zakona, dok je sedam njih doživjelo tolike izmjene da ih smatramo novim zakonima. Kad se tu dodaju podzakonski akti, onda se reforma pokazuje kao još obuhvatnija i šira. Reforma poreznog sustava bila je nužna iz više razloga, u prvom redu zbog visokog poreznog opterećenja u odnosu na zemlje u okruženju i zemlje EU. S druge strane postojao je i velik broj poreznih oslobođenja, olakšica, izuzeća koje nisu dale očekivane rezultate.

Česte izmjene poreznih propisa u Republici Hrvatskoj rezultirale su poreznom nestabilnošću i nesigurnošću, kako postojećih poreznih obveznika, tako i potencijalnih novih investi-

¹ Ministarstvo financija - Porezna uprava, Područni ured Dalmacija, Ispostava Knin

tora. Isto tako, česte izmjene stvaraju problem knjigovodstvenim djelatnicima i samim poreznim službenicima, dovode do neujednačenosti u postupanju. Samo u periodu od 2012.-2015. godine napravljene su 44 izmjene i dopune propisa u poreznom sustavu. Stoga je nužno uz kvalitetnu zakonsku reformu napraviti i posložiti unutarnji ustroj Porezne uprave u cilju što boljeg, bržeg i efikasnijeg postupanja.

U svijetu nema dvije države koje imaju isti sustav oporezivanja. Puno je čimbenika koji utječu na sustav oporezivanja u cjelini pojedine države. U prvom redu, to je veličina njenog teritorija i broj stanovnika, gospodarska razvijenost zemlje, struktura gospodarstva, pripadnost nekoj političkoj ili ekonomskoj asocijaciji, dohodak po stanovniku, stopa nezaposlenosti, politički ustroj države, kadrovska struktura i opremljenost porezne uprave itd. Osnovno načelo svakog poreznog sustava je načelo pravednosti, te se ostvarenjem tog načela može opravdati svaka zakonska izmjena i dopuna u poreznom sustavu. Što je pravedno? Bilo bi najpravednije, a što je i kao opće stajalište u svijetu i prihvaćeno, da se porez plaća prema ekonomskoj snazi, da oni koji imaju veće prihode plaćaju više poreza. U tom pravcu porezni sustav bi trebao omogućiti ravnomjerniju raspodjelu poreznog tereta, uz efikasno zahvaćanje porezne snage, čime bi se smanjila i veličina porezne utaje. No, da li je uvijek tako i da li svaka reforma poreznog sustava donosi više pravednosti u oporezivanju, te da li su s njom svi zadovoljni? Različiti pogledi i interesi donose i različita mišljenja.

Reforma poreznog sustava trebala bi pojednostaviti sustav oporezivanja i smanjiti porezno opterećenje. Jednostavnost poreznog sustava u velikoj mjeri pridonosi kvaliteti tog sustava. Da bi se to postiglo nužno je donijeti jasne i kvalitetne porezne propise kako bi se izbjegla potreba za njihovim čestim izmjenama i dopunama. Jasan zakonski okvir, bez rupa u propisima, smanjio bi potrebu za pojedinim podzakonskim aktima, pravilnicima, uputama, mišljenjima i sl. Stoga je nužno smanjiti broj poreznih oblika, smanjiti broj poreznih oslobođenja i olakšica i pojednostaviti razrez i naplatu poreza. Time bi se smanjili troškovi razreza i naplate poreza, olakšala njihova kontrola, smanjilo bi se porezno opterećenje kao posljedica neto učinka oporezivanja, povećala bi se preglednost poreznog sustava, a ujedno bi se olakšala komunikacija svih sudionika u poreznom postupku. Porezni sustav trebao bi omogućiti brze i efikasne postupke poreznih obveznika pred poreznim tijelima. Međutim, ni jedna država u svijetu, pa tako ni republika Hrvatska, nije imuna na utjecaje pojedinih interesnih skupina pri donošenju poreznih propisa, kako gospodarskih tako i političkih. S druge strane, za očekivati je da bi porezni obveznici koji imaju jasan i točan uvid u porezni sustav i mjere porezne politike i način trošenja proračunskih sredstava za općedruštvene potrebe puno lakše podnijeli i obvezu plaćanja poreza.

Ipak ostaje upitno da li će izmijenjeni zakonski propisi zaista pridonijeti tom cilju. U nastavku rada daje se sažeti prikaz najznačajnijih promjena hrvatskog poreznog sustava koje su stupile na snagu 01. siječnja 2017. godine.

2. Opći porezni zakon

Sveobuhvatna reforma poreznog sustava obuhvatila je i promjene Općeg poreznog zakona (u daljnjem tekstu OPZ) na način da je usvojen potpuno novi zakon. Zakonske izmjene dale su dosta novina u odnosu na bivši OPZ. U pogledu porezne tajne, ista nije povrijeđena kada Mini-

starstvo financija-Porezna uprava na svojim Internet stranicama objavi popis dužnika po osnovu poreza na promet nekretnina i dugova po osnovu koncesije.² Izmjena se odnosi i u terminu objave svih poreznih dužnika, tako da će se svi dužnici objavljivati jednom godišnje, i to 31. listopada svake godine.³ Novim se zakonom isključuje primjena Zakona o tajnosti podataka i Zakona o zaštiti osobnih podataka u odnosu na povredu čuvanja porezne tajne.

Porezno tijelo ovlašteno je na pisani zahtjev poreznog obveznika donijeti obvezujuće mišljenje o poreznom tretmanu budućih i namjeravanih transakcija, odnosno poslovnih događaja i djelatnosti poreznog obveznika. Obvezujuće mišljenje predstavlja pojašnjenje nekog problema s kojim se porezni obveznik može susresti tijekom svog poslovanja u budućnosti. Troškove izrade obvezujućih mišljenja u cijelosti snosi porezni obveznik, dok će ministar financija pravilnikom odrediti način primjene, rokove i iznose troškova izdavanja obvezujućih mišljenja. Određeno je točno za koja se područja može tražiti obvezujuće mišljenje poreznog tijela, a to su:⁴

- utvrđivanje oporezivih isporuka u svrhu podjele pretporeza,
- primjena poreznih propisa kod realizacije investicijskih projekata u RH čija ukupna vrijednost prelazi 20.000.000,00 kuna,
- utvrđivanje porezne obveze poreza na dobitak prilikom spajanja, podjele, (cjelokupne ili djelomične), prijenosa imovine i zamjene dionica i udjela osim poreznih postupaka prema Zakonu o porezu na dobit,
- porezni tretman poreznih aktivnosti koje zbog svojih karakteristika nisu usporedive s onima koje se obavljaju u RH,
- primjena ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja kod utvrđivanja obveze poreza na dohodak i poreza na dobit.

Na zastaru se pazi po službenoj dužnost, shodno tome prava i obveze iz porezno-dužničkog odnosa prestaju zastarom. Svi porezni propisi koji se po OPZ-u primjenjuju na bračnog druga, važe i za ostale oblike životnog partnerstva.⁵ Ako je u nekoj poreznoj stvari mjesno nadležno više poreznih tijela, porezni postupak vodi tijelo koje je prvo pokrenulo porezni postupak.⁶ Ako porezni obveznik ima evidentirani dug iz nadležnosti više ustrojstvenih jedinica-ispostava u tom slučaju postupak ovrhe vodi ustrojstvena jedinica prema prebivalištu poreznog obveznika.⁷ Izmjene u pogledu dostave poreznog akta su u tome što se do sad važećim odredbama OPZ-a po kojima je dostava izvršena uredno ako je poreznom obvezniku ostavljena obavijest o pokušanoj dostavi. Smatra da je dostava izvršena 15 dana od dostave obavijesti. No, ako porezni obveznik dokaže da iz opravdanih razloga nije mogao preuzeti porezni akt smatra se da dostava nije izvršena.⁸ Novina je i mogućnost elektronske dostave putem informacijskog sustava o zaprimanju poreznog akta u elektronski pretinac ili putem obavijesti.⁹

² Opći porezni zakon, Narodne novine broj 115/16, članak 8., stavak 7.

³ Isto, članak 8., stavak 8.

⁴ Isto, članak 10.

⁵ Isto, članak 15.

⁶ Isto, članak 54. stavak 1.

⁷ Isto, članak 54. stavak 2.

⁸ Isto, članak 59. stavci 4.- 6.

⁹ Isto, članak 59., stavci 8. - 12.

Na zahtjev poreznog tijela porezni obveznik i druge osobe moraju dostaviti podatke kojima raspolažu, a koji su bitni za oporezivanje, s tim da se o očevidu mora izvijestiti vlasnik-porezni obveznik u roku od 15 dana prije obavljanja očevida. Porezna prijava se i dalje može ispraviti, najkasnije u roku od tri godine (do sada godina dana) od isteka roka za njezino podnošenje.¹⁰ Nema više mogućnosti da poreznom nagodbom porezno tijelo odustane od kaznenog i prekršajnog gonjenja.¹¹

Najvažnija promjena odnosi se na jedinstveni rok zastare koji sada iznosi šest godina, što znači da stupanjem na snagu novog OPZ-a više nemamo pojma relativne zastare.¹² Ako porezni obveznik podmiri poreznu obvezu nakon nastupa zastare, ima pravo na povrat plaćenog poreza i pravo na kamate od dana podnošenja zahtjeva.¹³ S druge strane porezno tijelo (prvostupanjsko i drugostupanjsko) dužno je po službenoj dužnosti pratiti na nastanak porezne zastare. U slučaju nastanka zastare porezno tijelo donosi rješenje i briše otpisane iznose iz svojih evidencija.¹⁴ U postupku nadzora poreznom tijelu je dan opći rok za obavljanje nadzora, a to je tri godine od dana kad je počeo teći rok zastare.¹⁵ U postupku ovrhe najprije se namiruju troškovi ovrhe, kamate pa onda glavnica poreznog duga.¹⁶ Sredstvo osiguranja naplate poreznog duga može biti i gotovina.¹⁷ U slučaju stečajnog postupka porezno tijelo može prije prijave tražbine izvršiti i prijebod dospjelih tražbina putem jednostrane izjave poreznog tijela. Važno je napomenuti da se ovrha neće provoditi blokadom računa za dugove ispod 200,00 kuna, kao i da se neće ovršiti pokretne za dugove ispod 1.000,00 kuna.¹⁸ Više nema ograničenja ovrhe tražbina po osnovu plaće do iznosa minimalne plaće, kod javne prodaje u slučaju da nisu nazočna minimalno dva kupca, može se u roku najmanje od pet dana odrediti druga prodaja.¹⁹

3. Porez na dohodak

Zakon o porezu na dohodak koji stupa na snagu 01. siječnja 2017. godine donosi toliko promjena i novina da se one nisu mogle nazvati izmjenama i dopunama nego novim zakonom. Novim se zakon utvrđuje pojam godišnjeg dohotka i konačnog dohotka.²⁰ Godišnji dohodak je dohodak od nesamostalnog rada, samostalne djelatnosti i drugi primici koji se ne smatraju konačnim dohotkom, a porezna obveza se utvrđuje podnošenjem godišnje prijave poreza na dohodak.²¹

Konačni dohodak čine primici po osnovu imovine i imovinskih prava, kapitala, osiguranja i dohodak po osnovu povrata doprinosa i dohodak po osnovu razlike vrijednosti imovine i

¹⁰ Isto, članak 75., stavak 3.

¹¹ Isto, članak 104.

¹² Isto, članak 108., stavak 1.

¹³ Isto, članak 108., stavak 8.

¹⁴ Isto, članak 109., stavak 2.

¹⁵ Isto, članak 117., stavak 2.

¹⁶ Isto, članak 128., stavak 1.

¹⁷ Isto, članak 134., stavak 1., točka 5.

¹⁸ Isto, članak 146., stavci 2. i 3.

¹⁹ Isto, članak 164., stavak 4.

²⁰ Zakon o porezu na dohodak, Narodne novine broj 115/16, članak 12., stavak 2.

²¹ Isto, članak 12., stavak 3.

visine sredstava kojima je stečena oporezuju se jedinstvenim poreznim stopama 12% ili 24% ili 36% i smatraju se konačnim obračunom poreza bez prava na korištenje osobnog odbitka i podnošenja godišnje prijave poreza na dohodak.²²

Novim zakonom uvedena je mogućnost paušalnog oporezivanja za sve samostalne djelatnosti, uključujući trgovinu i ugostiteljstvo što do sad nije bio slučaj, s tim da je prag za paušaliste prihod manji od 230.000,00 kn (do sada 149.500,00 kn).²³ Poreznim obveznicima koji obavljaju samostalnu djelatnost od 01. siječnja 2017. godine porezno se priznaju izdaci za darove fizičkim osobama u obliku reklama čija pojedinačna vrijednost ne prelazi 160,00 kn, izdaci reprezentacije u 50% - nom iznosu i 50% izdaci po osnovu iznajmljivanja vlastitih ili unajmljenih osobnih vozila.

Osnovni osobni odbitak novim zakonom se povećava sa 2.600,00 kuna na 3.800,00 kuna²⁴, uvećavaju se i faktori za uzdržavane članove i djecu, s tim da je osnovica za njihovo korištenje 2.500,00 kuna.²⁵ Gornja granica dohotka za uzdržavanog člana u odnosu na sadašnjih 13.000,00 kuna, od 01. siječnja 2017. godine iznosi 15.000,00 kuna.²⁶ U iznos od 15.000,00 kuna ne uračunavaju se socijalne potpore, dječji doplatk, novčana potpora za nezaposlene (koja nije iznad 1.663,00 kn), roditeljske i roditeljske potpore (koje nisu iznad 1.663,00 kn), potpore za novorođene do 3.326,00 kn, obiteljske mirovine djece iza smrti roditelja, darivanja za zdravstvene potrebe od pravnih i fizičkih osoba i naknade prijevoza i dnevnice i troškovi službenog puta.

Važno je istaći da se ukidaju olakšice za potpomognuta područja druge skupine, dok se poreznim obveznicima koji pripadaju prvoj skupini potpomognutih područja i gradu Vukovaru porezna obveza se umanjuje za 50%.²⁷ Umirovljenicima sa područja cijele Republike Hrvatske obveza poreza na dohodak također se umanjuje za 50%. Porezni obveznici-rezidenti koji pripadaju potpomognutim područjima prve skupine i grada Vukovara umanjene porezne obveze za 50% koriste na temelju mjesečnih obračuna nesamostalnog rada i mirovina, a ne kao do sad podnošenjem godišnje prijave poreza na dohodak. Učenici i studenti su dobili posebni status, njima osnovni osobni odbitak na godišnjoj razini iznosi 60.600,00 kuna. U nastavku se daje tablični prikaz iznosa osobnih odbitaka koji se primjenjuju od 01. siječnja 2017. godine u odnosu na zakonsku primjenu do kraja 2016. godine.

Novim zakonom su promijenjene porezne stope i porezni razredi, tako da više nema najviše stope od 40%, ali ni najmanje od 12%. Porez se plaća po stopi od 24% od mjesečne porezne osnovice do visine 17.500,00 kuna i po stopi od 36% na poreznu osnovicu iznad 17.500,00 kuna.²⁸ Znači, uvedene su dvije stope i dva razreda, za razliku od prijašnjeg načina oporezivanja dohotka kada smo imali tri stope i tri razreda. Ove zakonske izmjene ukidanja najniže porezne stope i povećanjem prvog poreznog razreda na 17.500,00 kuna utjecale su na značajno smanjenje poreznog opterećenja samo onih sa većim plaćama. Cilj ovakvih promjena je zadržati visokoobrazovane stručne kadrove i stimulirati ih da ostanu živjeti i raditi u Republici Hrvatskoj.

²² Isto, članak 12., stavak 4.

²³ Isto, članak 82., stavak 1.

²⁴ Isto, članak 14., stavak 3.

²⁵ Isto, članak 14., stavak 1.

²⁶ Isto, članak 17., stavak 1.

²⁷ Isto, članak 43., stavak 1.

²⁸ Isto, članak 19., stavak 1.

Tablica 1. Osobni odbici 2016./2017.

OSNOVICA	IZRAČUN 2016.	NOVI ZAKON OD 01.01.2017.
OSNOVICA	2.600,00	2.500,00
UZDRŽAVANI ČLAN	0,5 X 2.600,00 = 1.300,00	0,7 X 2.500,00 = 1.750,00
PRVO DIJETE	0,5 X 2.600,00 = 1.300,00	0,7 X 2.500,00 = 1.750,00
DRUGO DIJETE	0,7 X 2.600,00 = 1.820,00	1,0 X 2.500,00 = 2.500,00
TREĆE DIJETE	1,0 X 2.600,00 = 2.600,00	1,4 X 2.500,00 = 3.500,00
ČETVRTO DIJETE	1,4 X 2.600,00 = 3.640,00	1,9 X 2.500,00 = 4.750,00
PETO DIJETE	1,9 X 2.600,00 = 4.940,00	2,5 X 2.500,00 = 6.250,00
ŠESTO DIJETE	2,5 X 2.600,00 = 6.500,00	3,2 X 2.500,00 = 6.250,00
SEDMO DIJETE	3,1 X 2.600,00 = 8.060,00	4,0 X 2.500,00 = 10.000,00
OSMO DIJETE	3,9 X 2.600,00 = 10.140,00	4,9 X 2.500,00 = 12.250,00
DEVETO DIJETE	4,8 X 2.600,00 = 12.480,00	5,9 X 2.500,00 = 14.750,00
INVALIDI	0,3 X 2.600,00 = 780,00	0,4 X 2.500,00 = 1.000,00
100 %-TNI INVALIDI I ONI KOJI IMAJU KUĆNU POMOĆ I NJEGU	1,0 X 2.600,00 = 2.600,00	1,5 X 2.500,00 = 3.750,00

Izvor: Zakon o porezu na dohodak, Narodne novine broj 115/16, članak 14., stavak 4.

Primjer izračuna plaće prije i poslije poreznih promjena prikazan je u *tablici 2* (dvoje uzdržavane djece, prizrež 5%).

Kod oporezivanja ostalih dohodaka, koji se ujedno smatraju konačnim obračunom poreza, bez korištenja osobnog odbitka i bez mogućnosti podnošenja porezne prijave primjenjuju se porezne stope kako slijedi:

- drugi dohodak	24 %
- dohodak od imovine od najamnine i zakupnine	12 %
- dohodak od imovinskih prava	24 %
- dohodak od otuđenja nekretnina	24 %
- dohodak od kapitala po osnovi dodjele ili kupnje dionica	24 %
- dohodak od kapitala po osnovu dividende i udjela u kapitalu	12 %
- dohodak od kapitala po osnovu kapitalnih dobitaka	12 %
- dohodak od kapitala po osnovu izuzimanja	36 %
- dohodak od osiguranja	12 %
- dohodak po osnovu povrata doprinosa iznad najviše osnovice	36 %
- dohodak po osnovu nesrazmjera između vrijednosti imovine i iskazanih prihoda 36 % koja se uvećava za 50% =	54 %

4. Porez na dobit

Stari zakon o porezu na dobit temelji se na primjeni jedne porezne stope od 20%., uz primjenu olakšica za reinvestiranu dobit, te olakšice za potpomognuta područja I i II skupine po stupnju razvijenosti prema posebnim propisima o regionalnom razvoju.

Tablica 2. Izračun plaće 2016./2017.

BRUTO	2016.	2017.	RAZLIKA
11.756,24	11.756,24	11.756,24	-
MO-I STUP 15%	1.763,44	1.763,44	-
MO- II STUP 5%	587,81	587,81	-
UKUPNO DOPRINOSI IZ PLAĆE	2.351,25	2.351,25	-
UKUPNO OLAKŠICE	5.720,00	8.050,00	2.330,00
POREZNA OSNOVICA	3.684,99	1.354,99	2.330,00
POREZ	635,25	325,20	310,05
PRIREZ 5%	31,76	16,26	15,50
UKUPNO POREZ I PRIREZ	667,01	341,46	325,55
UKUPAN TROŠAK PLAĆE	13.778,31	13.778,31	-
ZO 15%	1.763,44	1.763,44	-
DOP ZA ZAPOŠLJAVANJE 1,7%	199,86	199,86	-
DOP NA PLAĆU-OZLJEDE NA RADU 0,5%	58,78	58,78	-
UKUPNO DOPRINOSI NA PLAĆU	2.022,07	2.022,07	-
NETO PLAĆA	8.737,98	9.063,53	325,55

Izvor: Autor

Nekoliko je važnih promjena oporezivanja dobiti uvedeno izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dobit. Neprofitne pravne osobe (udruge, sportski klubovi, kulturno-umjetnička društva, vjerske zajednice, političke stranke, zaklade, fundacije,...), koje povremeno ostvaruju i gospodarsku djelatnost imaju mogućnost utvrđivanja porezne obveze u paušalnom iznosu ako u prethodnom poreznom razdoblju nisu po osnovi obavljanja te gospodarske djelatnosti ostvarili prihode veće od iznosa propisanog za ulazak u sustav poreza na dodanu vrijednost (230.000,00 kuna).²⁹ Porezni obveznici dužni su Poreznoj upravi dostaviti zahtjev za plaćanje paušalnog poreza na dobit.³⁰

Paušalna porezna osnovica utvrđuje se ovisno o visini prihoda od gospodarske djelatnosti.³¹

Tablica 3. Paušalna porezna osnovica

PRIHOD	POREZNA OSNOVICA	GODIŠNJI PAUŠALNI POREZ
DO 85.000,00 kn	12.750,00 kn	1.530,00 kn
DO 115.000,00 kn	17.250,00 kn	2.070,00 kn
DO 149.500,00 kn	22.425,00 kn	2.691,00 kn
DO 230.000,00 kn	34.500,00 kn	4.140,00 kn
DO 300.000,00 kn	45.000,00 kn	5.140,00 kn

Izvor: Pravilnik o porezu na dobit

²⁹ Zakon o porezu na dobit, Narodne novine broj 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 115/16, članak 5.b, stavak 1.

³⁰ Isto, članak 5.b, stavak 4.

³¹ Pravilnik o porezu na dobit, Narodne novine broj 95/05, 133/07, 156/08, 146/09, 123/10, 137/11, 61/12, 146/12, 160/13, 12/14, 157/14, 137/15, 1/17 članak 11.a, stavak 1

Porez se plaća tromjesečno, prema rješenju Porezne uprave po stopi od 12%. Važno je istaći da su porezni obveznici neovisno o tome da li plaćaju porez na dobit u paušalnom iznosu ili ne obvezno moraju provoditi postupak fiskalizacije za prihode od gospodarske djelatnosti.

Najvažnija je promjena za dobitaše čiji godišnji prihodi ne prelaze 3 milijuna kuna. Oni mogu utvrđivati poreznu obvezu po načelu blagajne, uz uvjet da i porez na dodanu vrijednost (ako su u sustavu PDV-a) obračunavaju prema načelu blagajne odnosno prema naplaćenju realizaciji.³² Porezni obveznici moraju najmanje tri godine ostati u sustavu načela blagajne, uz napomenu da se načelo blagajne primjenjuje isključivo za utvrđivanje obveze poreza na dobit podnošenjem prijave poreza na dobit (obrazac PD), dok se pri sastavljanju računa dobiti i gubitka i bilance primjenjuju međunarodni i hrvatski standardi (bez načela blagajne). Također se ukida i porezna olakšica za reinvestiranu dobit, kao i olakšice za potpomognuta područja II skupine. Za područja koja pripadaju I. skupini i gradu Vukovaru porez na dobit se plaća po smanjenoj stopi za 50% od zakonom propisane stope.³³ Za kreditne institucije predviđa se jednokratna mjera otpisa spornih (nenaplativih) potraživanja, isto tako postoji mogućnost otpisa spornih potraživanja malih vrijednosti gdje bi poduzete mjere naplate bile veće od očekivanih prihoda.³⁴

Od 2017. godine primjenjuju se dvije porezne stope i to 12 % za porezne obveznike čiji su prihodi ostvareni u poreznom razdoblju do 3 milijuna kn i 18 % za porezne obveznike čiji su prihodi jednaki ili veći od 3 milijuna kn.³⁵ Predujmovi poreza na dobit za 2017. godinu plaćat će se primjenom novih poreznih stopa kako bi porezno rasterećenje bilo vidljivo već u idućoj kalendarskoj godini.

Porezno priznati troškovi reprezentacije uvećavaju se za 50%, umjesto dosadašnjih 70%, pri čemu nije dozvoljeno korištenje pretporeza po ulaznim računima za potrebe reprezentacije. Povećava se za 50% osnovica troškova nastalih po osnovu osobnog prijevoza u odnosu na dosadašnjih 30%. Vrijednosno usklađivanje i otpis potraživanja od kupaca za isporučena dobra i usluge primjenjivat će se kod podnošenja prijave poreza na dobit za 2016. godinu, uz uvjete ovršnog postupka prema dužnicima ili pokretanja tužbi za potraživanja.

5. Porez na dodanu vrijednost

Postojeći zakonski okvir karakterizira opća stopa poreza na dodanu vrijednost od 25% i snižene stope od 5% i 13% na određene vrste proizvoda i usluga. Izmjene i dopune Zakona o porezu na dodanu vrijednost različito su vremenski datirane u iduće tri kalendarske godine.

Od 01. siječnja 2017. godine neće se primjenjivat snižena stopa na usluge pripremanja hrane i obavljanja usluga prehrane u ugostiteljskim objektima te pripremanja i usluživanja bezalkoholnih pića i napitaka, vina i piva u tim objektima, već se primjenjuje opća stopa od

³² Zakon o porezu na dobit, Narodne novine broj 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 115/16, članak 5., stavak 7.

³³ Isto, članak 28.a

³⁴ Isto, članak 9., stavci 5. i 6.

³⁵ Isto, članak 28., stavci 1. i 2.

25%. Opća stopa poreza na dodanu vrijednost primjenjivat će se i na isporuke bijelog šećera od trske i šećerne repe koji se na tržište stavlja u kristalnom obliku.³⁶

S druge strane inputi u poljoprivrednoj proizvodnji (sjeme, sadnice, gnojivo i pesticidi), isporuka električne energije, dječje sjedalice za automobile, odvoz smeće i isporuke ljesova i urni od 01. siječnja 2017. godine oporezivat će se po stopi od 13%.³⁷

Porezni obveznici mogu steći nekretninu koja je u načelu oslobođena PDV-a prijenosom porezne obveze, pod uvjetom da mu ta nekretnina u potpunosti služi za obavljanje gospodarske djelatnosti za koju u potpunosti ima pravo na odbitak pretporeza. Osobe koje stječu nova prijevozna sredstva iz Europske unije, a nisu u sustavu PDV-a svoje obveze podmiruju nadležnoj Carinskoj upravi gdje predaju Obrazac Stjecanje-NPS, dok će porezni obveznici upisani u registar obveznika PDV-a i dalje svoje obveze podmirivati putem prijave PDV-a. Mijenja se i rok za ostanak u registru obveznika PDV-a za porezne obveznike koji ulaze u sustav na vlastiti zahtjev. Sad se taj rok skraćuje s pet na tri godine. Porezni obveznici koji imaju rješenje prema kojem su obvezni ostati u registru PDV-a pet godina, u slučaju da su imali oporezive isporuke manje od 230.000,00 kn, a prošlo je više od tri kalendarske godine mogu zatražiti brisanje iz registra obveznika PDV-a.

Od 01. siječnja 2018. godine povećava se prag za ulazak u sustav PDV-a na 300.000,00 kn. poreznim obveznicima se omogućuje odbitak pretporeza u iznosu od 50% za nabavu osobnih automobila i drugih prijevoznih sredstava čija vrijednost ne prelazi 400.000,00 kn.

Od 01. siječnja 2019. godine sukladno odredbama Direktive Vijeća EU sve zemlje članice moraju uskladiti svoje zakonske okvire o PDV-u. Stoga je zakonom propisano oporezivanje vrijednosnih kupona. Razlikujemo jednonamjenske i višenamjenske vrijednosne kupone. Jednonamjenski vrijednosni kupon je vrijednosni kupon za koji su mjesto isporuke dobara ili usluga za koje se vrijednosni kupon donosi i porez na dodanu vrijednost koji se mora platiti na ta dobra ili usluge poznati u vrijeme izdavanja vrijednosnog kupona, dok je višenamjenski vrijednosni kupon onaj vrijednosni kupon koji nije jednonamjenski vrijednosni kupon. Važno je istaći da putne karte za vlak, autobus, ulaznice za muzeje kazališta, kina poštanske marke i slično nemaju tretman vrijednosnog kupona.

6. Porez na promet nekretnina

Osnovni cilj zakonskih promjena u oporezivanju prometa nekretnina bio pojednostavljenje postupka oporezivanja i smanjenja porezne administracije s obzirom na prihod koji se ostvari ubiranjem ovog poreza.

Novi Zakon o porezu na promet nekretnina kao najznačajniju novinu donosi potpuno rasterećenje građana od obveze prijave poreza na promet nekretnina provedbom postupka po službenoj dužnosti.³⁸ Kada ispravu o stjecanju nekretnine ovjeri javni bilježnik, izda sud ili neko drugo nadležno tijelo i dostavi Poreznoj upravi, smatra se da je prijava poreza na promet nekretnina izvršena. No, ako ispravu o stjecanju nekretnina ne ovjeri ili ne sastavi javni bilježnik

³⁶ Zakon o porezu na dodanu vrijednost, Narodne novine broj 73/13, 148/13, 143/14, 115/16, Rješenje USRH 99/13, 153/13 članak 38.

³⁷ Isto, članak 38., stavak 3.

³⁸ Zakon o porezu na promet nekretnina, Narodne novine broj 115/16, članak 18. i članak 19. Stavak 1.

niti je izda sud ili drugo tijelo iz svoje nadležnosti, porezni obveznik-stjecatelj nekretnine obvezan je dostaviti nadležnoj ispostavi porezne uprave prijavu poreza na promet nekretnina i ispravu o stjecanju 30 dana od dana stjecanja nekretnine. Obveza prijave prometa nekretnina postoji i za isporučitelje nekretnina na koje se plaća porez na dodanu vrijednost, kao i kod prijenosa porezne obveze. U ovom slučaju ne nastaje porezna obveza jer je nekretnina oporeziva porezom na dodanu vrijednost, a za Poreznu upravu ima informativni karakter.

Porezna uprava više ne utvrđuje poreznu osnovicu kada nekretninu otuđuje obveznik poreza na dobitak koji je u svojim financijskim izvješćima vrijednost nekretnine iskazao primjenom revalorizacijske vrijednosti. Sve neprofitne pravne osobe koje su registrirane za pružanje humanitarne pomoći oslobođene su plaćanja poreza na promet nekretnina.³⁹ Izjednačava se stjecanje nekretnina na temelju ugovora o doživotnom uzdržavanju i na temelju ugovora o dosmrtnom uzdržavanju kada je obveznik poreza na promet nekretnina davatelj uzdržavanja.⁴⁰ Novim zakonom stjecatelji (bračni drugovi, potomci i preci, posvojenici i posvojitelji koji su u takvom odnosu s primateljem uzdržavanja) nekretnina oslobođeni su od plaćanja poreza na promet.

Značajna promjena odnosi se i na postupak utvrđivanje prava na oslobođenje kod razvrgnuća suvlasništva i diobe zajedničkog vlasništva na način da se oslobađa svaki promet koji je predmet ugovora.⁴¹ Ovdje je bitno istaknut da je po starom zakonu oslobođenje od plaćanja poreza na promet nekretnina važilo samo za jedno razvrgnuće ili diobu (česticu zemlje ili zgrade), bez obzira da li se radilo o prvom nasljednom redu ili ne.

Porez na promet nekretnina od 01. siječnja 2017. godine plaća se po stopi od 4%.⁴² Ukida se oslobođenje od plaćanja poreza na promet nekretnina za stjecanje prve stambene nekretnine u svrhu rješavanja stambenog statusa, kao i oslobađanje za kupnju zemljišta na kojem će se izgraditi kuća radi rješavanja vlastitog stambenog statusa. S druge strane, u cilju gospodarskog oporavka i napretka oslobađa se plaćanja poreza na promet nekretnina svaki unos nekretnine vlasnika ili člana uprave društva, neovisno da li se nekretnine unose u temeljni kapital ili rezerve.⁴³

Novim zakonom, donosi li se privremeno porezno rješenje ili porezno rješenje, žalba ne odgađa izvršenje rješenja.⁴⁴ Radi racionalizacije postupka svi predmeti koji su oslobođeni plaćanja poreza bit će evidentirani samo u evidencijama Porezne uprave bez vođenja upravnog postupka i donošenja poreznih akata.

Na sve sklopljene ugovore i druge isprave o stjecanju nekretnina koje su donijete do kraja 2016. godine primjenjuju se odredbe starog Zakona o porezu na promet nekretnina. No, stjecatelji nekretnina koji su do dana stupanja na snagu novog Zakona o porezu na promet nekretnina sklopili ugovor o kupoprodaji nekretnine kojom rješavaju vlastito stambeno pitanje obvezni su prijaviti zahtjev za oslobađanjem od plaćanja poreza na promet nekretnina nadležnoj ispostavi Porezne uprave najkasnije 30 dana od stupanja na snagu novog Zakona.

³⁹ Isto, članak 13., stavak 1.

⁴⁰ Isto, članak 8., stavak 1.

⁴¹ Isto, članak 13., stavak 8.

⁴² Isto, članak 12.

⁴³ Isto, članak 14., stavci 1. i 2.

⁴⁴ Isto, članak 24., stavak 4.

7. Fiskalizacija

Najznačajnija promjena u Zakonu o fiskalizaciji u prometu gotovinom više ne postoji pojam malog obveznika fiskalizacije, što znači da su svi porezni obveznici dužni izdavati račune i biti fiskalizirani u elektronskom obliku bez obzira bili paušalisti ili ne. S obzirom da je potrebno vrijeme prilagodbe i zbog troškova nabave naplatnih uređaja paušalistima se omogućuje da svoj status reguliraju najkasnije do 01. srpnja 2017. godine.

Svi porezni obveznici dužni su Poreznoj upravi dostaviti podatke o poslovnim prostorima u kojima se obavlja djelatnost putem sustava ePorezna.⁴⁵ Isto tako, svi porezni obveznici koji su do stupanja na snagu Zakona dostavili Poreznoj upravi podatke o svim poslovnim prostorima, obvezni najkasnije do 31. srpnja 2017. godine ponovo dostaviti podatke o svim poslovnim prostorima u kojima obavljaju djelatnost. Iznimno, porezni obveznik koji nema obvezu korištenja sustava ePorezna podatke o poslovnim prostorima dostavlja po pojedinom poslovnom prostoru putem obrasca Prijave podataka u sustav fiskalizacije neposredno nadležnoj Ispostavi Porezne uprave prema svom sjedištu odnosno prebivalištu.

Zakon o fiskalizaciji visinu blagajničkog maksimuma definira na slijedeći način:⁴⁶

- mikro subjekti i fizičke osobe do 10.000,00 kuna,
- mali subjekti obrtnici-dobitaši do 30.000,00 kuna i
- srednji subjekti do 50.000,00 kuna.

Obveznici fiskalizacije koji prelaze mjerila koja definiraju malo gospodarstvo prema Zakonu o poticaju razvoja malog gospodarstva mogu odrediti blagajnički maksimum od 100.000,00 kuna. Iznimno porezni obveznici koji imaju više poslovnih prostora mogu blagajnički maksimum odrediti po pojedinom poslovnom prostoru do 15.000,00 kuna. S druge strane obveznik fiskalizacije koji obavlja mjenjačke poslove može blagajnički maksimum odrediti do iznosa od 100.000,00 kuna.

8. Posebni porez na motorna vozila

Izmjenama i dopunama zakona o posebnom porezu na motorna vozila se izjednačava položaj trgovca rabljenim i novim motornim vozilima na način da i trgovci rabljenim vozilima imaju mogućnost ulaska u sustav odgođenog plaćanja posebnog poreza.⁴⁷ Registrirani trgovci rabljenim motornim vozilima na temelju posebnog odobrenja prodaju rabljena motorna vozila, obračunavaju i uplaćuju posebni porez i podnosi izvješća u skladu s uvjetima Zakona o posebnom porezu na motorna vozila. Porezno odobrenje za registrirane trgovce rabljenim vozilima donosi nadležni carinski ured prema sjedištu ili prebivalištu pravne ili fizičke osobe u republici Hrvatskoj uz slijedeće uvjete:

- obavljanje djelatnosti u vezi s motornim vozilima u suglasju s propisanim uvjetima i ima sjedište odnosno prebivalište u Republici Hrvatskoj (ovisno radi li se o fizičkoj ili pravnoj osobi),

⁴⁵ Zakon o fiskalizaciji u prometu gotovinom, Narodne novine broj 133/12, 115/16 članak 15., stavak 2.

⁴⁶ Isto, članak 29., stavak 2.

⁴⁷ Zakon o izmjenama i dopunama zakona o posebnom porezu na motorna vozila, Narodne novine broj 115/16 članak 1.

- pravodobno i cjelovito podmirenje poreznih i carinskih obveza,
- postojanje minimalno-tehničkih uvjeta za skladištenje i trgovinu po posebnim propisima,
- bankarska garancija kao osiguranje plaćanja posebnog poreza,
- nije teže kršila ili nije ponavljala kršenje odredbi poreznih i carinskih propisa i
- ostvaruje pozitivne pokazatelje boniteta i solventnosti.

Registrirani trgovci imaju mogućnost korištenja odgode plaćanja posebnog poreza, dok trgovci rabljenim vozilima koji ne uđu u sustav registriranih trgovaca plaćaju posebni porez pri vozu rabljenih vozila u Republiku Hrvatsku. Osnova za obračun posebnog poreza na motorna vozila je emisija CO₂, s tim da se prilikom oporezivanja rabljenih motornih vozila uzima u obzir njihova stvarna amortizacija.⁴⁸ Smanjuje se posebni porez za vozila s devet sjedala za 75% i vozila sa osam sjedala za 50% iznosa poreza, vodeći računa da prijevoza više osoba i imaju manji utjecaj na okoliš proporcionalno broju putnika u vozilu. Posebni porez se ne plaća na vozila koja imaju isključivo električni pogon, vozila čija je emisija CO₂ 0,00 grama po kilometru i na vozila starija preko 30 godina koja imaju status tzv. oldtimera. Dok ostala vozila starija preko 30 godina plaćaju paušalno posebni porez u iznosu od 2.000 kuna.⁴⁹

9. Lokalni porezi

Lokalni porezi definirani novim zakonom su: porez na nasljedstva i darove, porez na cestovna motorna vozila, porez na plovila i porez na automate za zabavne igre. Uz njih gradovi i općine mogu uvesti: prirez porezu na dohodak, porez na potrošnju, porez na kuće za odmor i porez na korištenje javnih površina. Najveća je novost ukidanje poreza na tvrtku ili naziv.

Porez na nasljedstva i darove plaća se na naslijedeni ili darovani novac, novčane tražbine, vrijednosne papire, pokretnine čija je pojedinačna vrijednost veća od 50.000 kuna.⁵⁰ Porezni obveznici su fizičke i pravne osobe koji steknu dar ili imovinu na području Republike Hrvatske bez naknade. Osnovica za oporezivanje je gotovina ili tržišna vrijednost darova na dan utvrđivanja porezne obveze. Prijavu nasljedstva i darova dostavljaju javni bilježnici, porez se plaća po stopi od 4%,⁵¹ dok bračni drugovi i predci koji čine uspravnu liniju (prvi nasljedni red) ne plaćaju porez.

Porez na cestovna motorna vozila plaćaju fizičke i pravne osobe koje su na dan registracije vozila njegovi vlasnici.⁵² Porez se plaća prema snazi motora iskazanoj u KW do desete godine starosti vozila, dok se za motocikle porez plaća neovisno o godinama starosti. Porez se od 01. siječnja 2017. godine plaća pri registraciji vozila u stanicama za tehnički pregled vozila.⁵³ Ovim se postupkom značajno rasterećuje Porezna uprava, u smislu obračuna, razreza i naplate poreza. S druge strane porez na cestovna motorna vozila biti će naplaćen u 100%-nom iznosu, jer se vozila neće moći registrirati bez prethodne uplate.

⁴⁸ Isto, članak 5., stavak 1.

⁴⁹ Isto, članak 7., stavci 5. i 8.

⁵⁰ Zakon o lokalnim porezima, Narodne novine broj 115/16 članak 4., stavak 1.

⁵¹ Isto, članak 8.

⁵² Isto, članak 11.

⁵³ Isto.

Porez na plovila plaćaju fizičke i pravne osobe koji su vlasnici plovila.⁵⁴ Oslobođena su plovila kojima se obavlja registrirana djelatnosti plovila u vlasništvu stanovništva na otocima kojima brodice služe za životne potrebe i održavanje posjeda na otocima. Veličina poreza ovisi o dužini plovila i snazi motora, da li ima kabinu ili ne.

Porez na automate za zabavne igre plaća se u paušalnom iznosu od 100 kuna, porezni obveznik je fizička ili pravna osoba koja automate stavlja u uporabu u zabavnim klubovima, ugostiteljskim objektima i sl.⁵⁵

Porez na potrošnju plaća se po stopi do 3%, što znači da gradovi i općine mogu propisati i manju stopu. Porezni obveznici su fizičke i pravne osobe koje se bave ugostiteljskom djelatnošću, a predmet oporezivanja su alkoholna pića, prirodna vina, specijalna vina, pivo i bezalkoholna pića.⁵⁶

Porez na kuće za odmor se plaća od 5,00 do 15,00 kuna po metru četvornom, plaćaju ga fizičke i pravne sobe koje su vlasnici.⁵⁷ Od 2018. godine postaje sastavni dio poreza na nekretnine.

Porez na korištenje javnih površina plaćaju fizičke i pravne osobe koje se koriste javnim površinama na način i po uvjetima koje propišu gradovi i općine svojim odlukama.⁵⁸

Porezom na nekretnine oporezuju se stambeni, poslovni prostori, garaže, pomoćni prostori, građevinsko zemljište kojim se koristi u poslovanju i neiskorišteno građevinsko zemljište. Porez na nekretnine ne plaća se na nekretnine u vlasništvu jedinica lokalne samouprave, te crkvene objekte u kojima se obavljaju vjerski obredi.

Porezni obveznik je svaka osoba koja posjeduje samostalno nekretninu.⁵⁹ Porez zamjenjuje komunalnu naknadu i spomeničku rentu, a primjenjuje se od 2018. godine. Porez se obračunava na ukupnu korisnu površinu zgrade u skladu s propisom o uvjetima i mjerilima za utvrđivanje zaštićene najamnine te na stvarnu površinu zemljišta u m². Godišnja se obveza utvrđuje množenjem vrijednosti boda, koeficijentom zone, koeficijentom namjene, koeficijentom stanja i koeficijentom dobi.⁶⁰ Vrijednost boda određuje odlukom predstavničko tijelo grada ili općine. Koeficijent zone određuje predstavničko tijelo grada ili općine, s tim da najviši koeficijent u prvoj zoni iznosi 1.

Koeficijent namjene ovisi o vrsti nekretnine:⁶¹

- stambeni prostor koji služi za trajno stanovanje i prostor kojim se služe neprofitne organizacije – koeficijent 1;
- garažni prostor i druge pomoćne prostorije – koeficijent 1;
- neizgrađeno građevno zemljište – koeficijent 0,5. Koeficijent namjene za ostale prostore bez namjene ne može biti manji od 1, ni veći od 5. Koeficijent namjene za stambeni prostor ne može biti manji od 1, ni veći od 6.

⁵⁴ Isto, članak 14.

⁵⁵ Isto, članak 17.

⁵⁶ Isto, članak 23., stavak 1.

⁵⁷ Isto, članci 25. i 26.

⁵⁸ Isto, članak 29.

⁵⁹ Isto, članak 32., stavak 1.

⁶⁰ Isto, članak 33., stavak 2.

⁶¹ Isto, članak 36., stavak 1.

Koeficijent namjene za poslovni prostor i za zemljište koje služi u svrhu obavljanja gospodarske djelatnosti određuje se:⁶²

- za poslovne prostore koji služe za proizvodne djelatnosti, za hotele, apartmanska naselja i kampove, koeficijent ne može biti manji od 1 ni veći od 5;
- za poslovne prostore koji služe za ostale djelatnosti koeficijent ne može biti manji od 1 ni veći od 10;
- za zemljište koje služi za obavljanje poslovne djelatnosti koeficijent može biti najviše 10% od koeficijenta namjene koji je određen za poslovni prostor. Ako se gospodarska djelatnost obavlja u nepokretnom kulturnom dobru ili na području povijesne cjeline koeficijent namjene ne može biti manji od 1 ni veći od 12.

Koeficijent stanja utvrđuje se za:⁶³

- prostore koji zbog oštećenja ili nedostatka pojedinih dijelova nisu prikladni za uporabu – koeficijent 0,8
- prostore koji su prikladni za uporabu – koeficijent 1;
- prostore koji su prikladni za uporabu i raspolažu s dodatnim sadržajima – koeficijent 1,2.

Koeficijent dobi za zemljište je 1, dok za objekte ovisi o godini izgradnje i utvrđuje se za razdoblje građenja kako slijedi:⁶⁴

- do 1940. godine – koeficijent 0,8
- od 1941. - 1970. godine – koeficijent 0,9
- od 1971. - 1987. godine – koeficijent 1
- od 1988. - 2005. godine – koeficijent 1,1 i
- od 2006. godine – koeficijent 1,2.

10. Doprinosi

Stupanjem na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o doprinosima najznačajnija novina je da se uvode doprinosi ns autorske i umjetničke naknade, te se smanjuju doprinosi na drugi dohodak. Također i umirovljenici koji ostvaruju drugi dohodak dužni su plaćati doprinose. No, umirovljenici koji obavljaju drugu djelatnost, a plaćaju paušalni porez na dohodak i zadržavaju status umirovljenika (domaća radinost i sporedna zanimanja) nisu obveznici doprinosa po osnovu paušalnog dohotka. Na postupak utvrđivanja zastare prava na utvrđivanje i prava na naplatu doprinosa koji nije uređen Zakonom o izmjenama i dopunama zakona o doprinosima primijeniti će se odredbe o zastari Općeg poreznog zakona, dok će se svi ostali postupci koji su u tijeku biti riješeni prema odredbama starog Zakona o doprinosima, izuzev ako su odredbe ovog Zakona i Općeg poreznog zakona povoljnije za obveznika doprinosa.

⁶² Isto, članak 36., stavak 4.

⁶³ Isto, članak 37.

⁶⁴ Isto, članak 38., stavak 1.

11. Zaključak

Reforma hrvatskog poreznog sustava je jedan od najvažnijih prvih koraka nove hrvatske vlade, kao posljedica usvajanja vladinog Nacionalnog programa reformi u 2016. godini. Glavni ciljevi reforme poreznog sustava su:

- smanjenje ukupnog poreznog opterećenja,
- poticanje konkurentnosti hrvatskog gospodarstva,
- izgradnja socijalno pravednijeg sustava,
- jednostavniji sustav oporezivanja i jeftinija porezna administracija i
- veća pravna sigurnost poreznih obveznika.

Postojeći sustav oporezivanja bio je isprepleten raznim poreznim izuzećima, olakšicama i oslobođenjima. Ako promatramo unatrag sve olakšice s osnova umanjenja osnovice poreza na dohodak i osnovice poreza na dobit, bile su usmjerene ka cilju povratka stanovništva na područja koja su bila okupirana u domovinskom ratu i obnove gospodarstva na tim prostorima. Na žalost takve mjere nisu dale željene rezultate, kako u demografskom tako ni u gospodarskom smislu. S druge strane razne olakšice s aspekta smanjenih stopa poreza na dodanu vrijednost također nisu dale željene rezultate. Postojeća porezna reforma upravo je najznačajnije promjene napravila na porezu na dohodak, porezu na dobit i porezu na dodanu vrijednost.

Jedno je sigurno, sa poreznom reformom svi nisu jednako zadovoljni. Promjene u porezu na dohodak rezultirat će značajnim povećanjima plaća kod onih sa najvećim primanjima. Za očekivat je da će promjene u porezu na dobit povećati investicijsku aktivnost kako kod postojećih poreznih obveznika, tako i kod potencijalnih novih ulagača. Povećanje stope poreza na dodanu vrijednost ugostiteljstvu s 13% na 25% ne bi trebalo značajnije utjecati na dizanje cijena (iako mnogi to najavljuju). Naime, prije tri godine prilikom smanjenja porezne stope na 13% jako mali broj ugostitelja je smanjio cijene svojih usluga. Neki porezni oblici (porez na tvrtku) su ukinuti. U kojoj mjeri će ovakve promjene pozitivno utjecati na kompletna gospodarska i socijalna kretanja u Republici Hrvatskoj ostaje da se vidi. No, za očekivati je pozitivne korake, u protivnom slijede nove reforme!

Zajedno sa izmjenom poreznih propisa, izmijenjen je i Zakon o poreznoj upravi. U tom pravcu očekuje se i novi unutarnji ustroj Porezne uprave, kao i nova sistematizacija. Za očekivati je da će mjerodavni pri realizaciji ovog zahtjevnog projekta voditi računa da je Porezna uprava najvažnija karika kako u funkcioniranju Ministarstva financija tako i same države.

LITERATURA

1. Opći porezni zakon - „Narodne novine“ br.115/16
2. Zakon o porezu na dohodak – „Narodne novine“ br. 115/16
3. Zakon o porezu na dobit-redakcijski pročišćeni tekst - „Narodne novine“ br. 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 115/16
4. Zakon o porezu na dodanu vrijednost – „Narodne novine broj 73/13, 148/13, 143/14, 115/16, Rješenje USRH 99/13, 153/13

5. Zakon o porezu na promet nekretnina - „Narodne novine“ br. 115/16
6. Zakon o fiskalizaciji u prometu gotovinom – „Narodne novine“ br. 133/12, 115/16
7. Zakon i izmjenama i dopunama zakona o posebnom porezu na motorna vozila – „Narodne novine“ br. 115/16
8. Zakon o lokalnim porezima – „Narodne novine“ br. 115/16
9. Zakon o financiranju jedinica lokalne i područne(regionalne) samouprave-redakcijski pročišćeni tekst - „Narodne novine“ br. 117/93, 33/00, 73/00, 59/01, 107/01, 117/01-ispravak, 150/02, 147/03, 132/06, 73/08, 25/12, 147/14, 100/15, 115/16
10. Zakon o doprinosima-redakcijski pročišćeni tekst - „Narodne novine“ br. 84/08, 152/08, 94/09, 18/11, 22/12, 144/12, 148/13, 41/14, 143/14, 115/16
11. Zakon o poreznoj upravi - „Narodne novine“ br. 115/16
12. Pravilnik o porezu na dobit – „Narodne novine“ br. 95/05, 133/07, 156/08, 146/09, 123/10, 137/11, 61/12, 146/12, 160/13, 12/14, 157/14, 137/15, 1/17

Summary

THE MOST SIGNIFICANT CHANGES OF CROATIAN TAXATION SYSTEM

In the structure of total income within any country taxes occupy the most significant position and this is the case in the Republic of Croatia as well. This paper offers a concise representation of the most important legal changes which have been included in the new taxation reform introduced into force on 1st of January 2017. It is a fact that ever since the establishment of our country we have had rather frequent changes and amendments to tax regulations. However, it is to be hoped and expected that the present legal frame will be in force longer than the previous ones, although not everyone is satisfied with it but which would consequently mean a step forward from the aspect of new investments, stability and stimulus in economy growth, employment and standard.

Key words: tax, reform, tax administration.